

ชาวไทยภูเขากับความมั่นคงของมนุษย์ : กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ม้ง จังหวัดเพชรบูรณ์
Thai hill tribe and human security: Hmong ethnic in Phetchabun Province

สิทธิเดช วงศ์ปรัชญา* วรณพร พุทธภูมิพิทักษ์**เสริมศิริ อัครพุฒิพันธ์ ***

Sittidet wongpratya* Wannaporn Buddhapoompitak ** Sermsiri Akaraputipun***

นักวิชาการอิสระ*,

วิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา**,

อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย***

Independent Academician *, College of Innovation and Management, Suan Sunandha

Rajabhat University**, Invited Lecturer Mahachulalongkornrajavidyalaya University***

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยประยุกต์ มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาบริบทของชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ 2. เพื่อตรวจสอบปัญหาความเชื่อทางศาสนา 3. เพื่อตรวจสอบปัญหาความขัดแย้งระหว่างชุมชนกับภาครัฐ 4. แนวทางการแก้ไขปัญหาของชุมชนโดยใช้นวัตกรรมจัดการเพื่อความมั่นคงของมนุษย์ ประชากรที่ศึกษา จำนวน 16,000 คน ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1. พบว่า ชาวไทยภูเขาเผ่าม้งตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์มีบริบท วัฒนธรรม ประเพณี วิถี ชีวิต ประวัติศาสตร์ ความเชื่อ ภาษา ทศนคติ เป็นของตนเอง อยู่ระหว่างการจัดระเบียบที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของทางราชการ มีประวัติศาสตร์ความขัดแย้งในยุคสงครามเย็น เป็นชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ม้งที่มีประชากรมากที่สุดในประเทศไทย สภาพการเมือง สภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมประเพณีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นองค์รวมและมีความเป็นพลวัต ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2. พบว่าชาวไทยภูเขาเผ่าม้งมีความเชื่อตามประเพณีบรรพบุรุษ ศาสนาพุทธและคริสต์ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3. พบว่า มีความขัดแย้งเรื่องที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยระหว่างชุมชนกับภาครัฐและระหว่างปัจเจกบุคคล ซึ่งเป็นผลจากกระบวนการเชิงนโยบายในยุคสงครามเย็นจนถึงปัจจุบัน กลายเป็นชุมชนแออัดและมีปัญหาความมั่นคงของมนุษย์และการขึ้นนำทางการเมือง และประการสุดท้าย แนวทางการแก้ไขปัญหาปัจจัยสำคัญประกอบด้วย 1) ต้องบูรณาการทุกภาคส่วนทางราชการที่เกี่ยวข้องร่วมกันแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่ดินและเงื่อนไขทางสังคมโดยเร่งด่วน 2) ประชากรกลุ่มเป้าหมายต้องมีส่วนร่วม และ 3) พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณีและธรรมชาติ 4) ใช้เทคโนโลยีเสริมสร้างจิตวิทยาความมั่นคงเพื่อชุมชน

คำสำคัญ : ชาวไทยภูเขา , ความมั่นคงของมนุษย์ , กลุ่มชาติพันธุ์ม้ง

Received: 2022-05-07

Revised: 2022-06-20

Accepted: 2022-06-25

Abstract

The four applied research objectives are 1) study Hmong as Thai hill tribe community context in Keg-noi sub-district, khao kor district, Phetchabun province 2) examine religious beliefs issue 3) examine conflict between community and governor state 4) propose community problem solutions using human security management innovation. Qualitative and participatory research methods were conducted with 16,000 sample population.

It is found that 1) Thai Hmong hill tribe community has unique culture, tradition, way of life, history, believes, language, and attitude contexts with currently community and arable land reform after cold war era. They are the biggest hill tribe in Thailand after collective and dynamic change. 2) they believe in ancestry along with Buddhist and Christian religious. 3) they still have community and arable land reform conflict after cold war until now creating slum, human security, political influence. To solve those problems, sincere and straight forward process of land reform must be applied especially from government sectors with local community participation as well as historical tourism promotion, economics community promotion, natural and cultural tourism. Finally, community security psychology must be strengthened.

Keywords: Thai hill tribe, Human security, Hmong ethnic

บทนำ

“.....ประชาชนที่อยู่ในประเทศเขามีมานานแล้ว แต่ก็ไม่ใช่คนไทย คือ เขาถือว่าไม่ใช่คนไทยแท้จริง เขาอยู่และเกิดในเมืองไทย แต่ก็ไม่ได้ได้รับประโยชน์ของความเป็นไทย ไม่มีใครเอาใจใส่ก็จะทำให้ความมั่นคงของประเทศต่อไป.....” (กระแสพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2544)

ปัญหาความขัดแย้งการถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนของไทย เปรียบเสมือน “ระเบิดเวลา” ของสังคมไทย การบุกรุกและการทับซ้อนกรรมสิทธิ์ที่ดินในความรับผิดชอบของทางราชการมีอยู่ทั่วไประหว่างภาครัฐกับภาครัฐ ภาครัฐกับภาคประชาชน ฯลฯ หากมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังย่อมจะนำไปสู่ความขัดแย้งอย่างกว้างขวางหลายมิติ เพราะ ดินและน้ำ คือทุนชีวิตมนุษย์และความมั่นคงของมนุษย์ ขณะที่ภาครัฐมีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเที่ยงตรง

ประเทศไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม นั้นหมายถึงการอยู่ร่วมกันของสังคมที่หลากหลายทางวัฒนธรรม ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่า ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นชุมชนท้องถิ่นที่อยู่เดิมและผู้อพยพเข้ามาใหม่จากการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกและนโยบายของภาครัฐแต่ละยุคสมัย จึงเป็นปัญหาเชิงรัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ สังคมศาสตร์ การจัดการและความมั่นคงมิติใหม่ (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2558 ;ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580)

กลุ่มชาติพันธุ์ชนเผ่าม้ง มีอยู่ในหลายประเทศ เช่น จีน สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ลาว ฯลฯ (มีประชากรทั่วโลกประมาณ 10 ล้านคนเศษ) เป็นกลุ่มที่มีประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีวิถีชีวิต ภาษา อัตลักษณ์ ความเชื่อ ค่านิยม ฯลฯ เป็นของตนเอง มีความฉลาด อดทน มีไหวพริบ ปฏิภาณ มีความเป็นพลวัตและการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี สำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ม้งในประเทศไทยหรือเรียกว่า “ชาวไทยภูเขา

เผ่าม้ง” มีประชากรประมาณสี่แสนคน เป็นคนไทยกลุ่มหนึ่งที่อยู่ร่วมกันกับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน มีประวัติศาสตร์ในการต่อสู้ในยุคสงครามเย็น (อยู่ในพื้นที่ป่าภูเขา) อุปนิสัยรักถิ่นที่อยู่ สมญานามว่า “อิสระแห่งขุนเขา” (สิทธิเดช วงศ์ปรัชญา.2550) และมีความเกี่ยวโยงผูกพันกับกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองอย่างกว้างขวางในหลายประเทศ

ปัจจุบันชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ กำลังประสบปัญหาความยากจน ขุนแออัด ความเหลื่อมล้ำทางสังคม และปัญหาความมั่นคงของมนุษย์ในมิติใหม่อย่างครบวงจร โดยเฉพาะ “ปัญหาการทับซ้อนกรรมสิทธิ์ที่ดินของชุมชนทั้งตำบลกับที่ดินของทางราชการ “และเกิดกรณีพิพาทกับฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐ จนไม่สามารถจะเข้าไปดำเนินการใดๆได้มากนัก นำไปสู่ความขัดแย้งในมิติต่างๆอย่างกว้างขวาง จึงส่งผลให้สูญเสียโอกาสในการพัฒนาและส่งเสริมเพื่อความมั่นคงของมนุษย์และความมั่นคงของชาติ แต่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งที่ไม่สิ้นสุด (สิทธิเดช วงศ์ปรัชญา. 2562)

คณะผู้วิจัย เห็นถึงความสำคัญของปัญหาความขัดแย้งดังกล่าว ที่อาจนำไปสู่วิกฤตของความขัดแย้งในการอยู่ร่วมกันของคนต่างวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงถึงกันจึงเข้าไปดำเนินการวิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทของชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อตรวจสอบปัญหาความเชื่อทางศาสนา
3. เพื่อตรวจสอบปัญหาความขัดแย้งระหว่างชุมชนกับภาครัฐ
4. แนวทางแก้ไขปัญหาของชุมชนโดยใช้นวัตกรรมการจัดการเพื่อความมั่นคงของมนุษย์

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research :Par) เพื่อการเข้าถึงข้อมูลอย่างครอบคลุม ลึกซึ้ง สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการแก้ไขปัญหาได้จริงและได้รับการยอมรับจากชุมชน นักวิจัยและส่วนราชการ

การเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) นำเครื่องมือที่ใช้วิจัยประกอบด้วย

- 1.) การเก็บรวบรวมข้อมูลทางเอกสาร (ข้อมูลทุติยภูมิ)

- 2.) การเก็บรวบรวมข้อมูลชั้นปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ในรูปแบบต่าง ๆ และการสังเกต

ประกอบด้วย

- 2.1) การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (In Formal Interview) ประกอบด้วย

- 2.1.1) การสัมภาษณ์เชิงบรรยาย (Narrative interview) จำนวน 3 คน

- 2.1.2) การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 4 คน

- 2.1.3) สัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) จำนวน 2 คน

- 2.1.4) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 10 คน

- 2.2) การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) ใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นโดยการสุ่มตัวอย่างกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 400 คน

2.3) วิธีการสังเกต

2.3.1) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant observation) โดย การดำเนินการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ เดือนตุลาคม 2562 – กันยายน 2564 ด้วยการสังเกตและ สัมภาษณ์อย่างต่อเนื่อง

2.3.2) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) โดยผู้วิจัยได้ เข้าสู่ชุมชน และร่วมกิจกรรมกับชุมชน เก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาการทํารวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลอย่าง ครบคลุมและเที่ยงตรง

2. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research :Par) เพื่อต้องการ เข้าถึงข้อมูลอย่างถูกต้องและลึกซึ้ง สามารถที่จะนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการแก้ไขปัญหาได้จริง ทั้งในแง่ชุมชนเชิง วิชาการและการยอมรับจากผู้มีส่วนร่วมทั้ง 3 ฝ่าย คือ ชาวบ้าน นักวิจัย และนักพัฒนา

สำหรับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research :Par) โดยนักวิจัยร่วม กิจกรรมกับชุมชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างครอบคลุมและร่วมกันพิจารณาปัญหาต่าง ๆ และหาข้อยุติปัญหา ร่วมกันอย่างกว้างขวางและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

3. นำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลตามข้อ 1 และข้อ 2 และเอกสารที่เกี่ยวข้อง มาจัดระเบียบ คัดกรองและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การนำข้อมูลไปอภิปรายผลและสรุปผลการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร/พื้นที่

ศึกษาเฉพาะชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวนประมาณ 16,000 คน (ประชากรตามสำนักทะเบียนราษฎร จำนวน 16,034 คน, ประชากรแฝง ประมาณ 922 คน) (องค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์.2562) และส่วน ราชการที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย กองทัพอากาศที่ 3 ,กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง, ฝ่ายปกครองจังหวัด เพชรบูรณ์ กระทรวงมหาดไทย, องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น,กรมป่าไม้, พัฒนาชุมชน จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน ประมาณ 50 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาเฉพาะการแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งการถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินระหว่างชุมชนฯ กับภาครัฐ

ขอบเขตระยะเวลา

ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2562 – 30 กันยายน 2564 (ระยะเวลา 2 ปี)

ทบทวนวรรณกรรม

1. ทฤษฎี

ทฤษฎีความเกี่ยวพัน (Linkage Theory) (Rosenau.1969.pp.1-80) เชื่อว่า ปัจจัย สิ่งแวดล้อมภายในและปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกจะเป็นปฏิภาคต่อกันและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้ง ด้านสังคม วัฒนธรรมประเพณี เศรษฐกิจและการเมือง ขณะเดียวกันทฤษฎีควอนตัม (Quantum Theory) (Theodore L. Becker.1991); ทฤษฎีบูทสตรป (Bootstrap) (จอห์น บี. ชิว. 1960) ที่มองว่าในจักรวาลย่อม มีการเปลี่ยนแปลงและมีความสัมพันธ์อย่างเป็นพลวัต; นอกจากนั้น (พิจิตวรรณ นันตะภาพ. 2562) ยังเห็นว่า

กฎไตรลักษณ์ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ธรรม 3 อย่าง คืออนิจจัง (ความไม่เที่ยง) ทุกขัง (ความเป็นทุกข์) และอนัตตา (ความไม่มีตัวตนที่แท้จริง) คือธรรมชาติของจักรวาลและความจริง

จากทฤษฎีดังกล่าว หากนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้จะพบว่า “การดำรงอยู่ของสังคมพหุวัฒนธรรมภายใต้ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรงของกระแสสังคมโลกและเทคโนโลยีที่ทันสมัยย่อมมีปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นทั้งปัจจัยบวกและปัจจัยลบอย่างหลากหลายทั้งภายในกลุ่มสังคมพหุวัฒนธรรมและนอกกลุ่มสังคมพหุวัฒนธรรมนั้นการดำรงอยู่ของสังคมจะต้องประกอบด้วย 1. ความเชื่อมั่นในการอยู่ร่วมกันอย่างเท่าเทียมและมีจุดศูนย์รวมของจิตใจร่วมกันคือสถาบันพระมหากษัตริย์ และความเชื่อที่ปราศจากความขัดแย้งกัน 2. บรรทัดฐานในการอยู่ร่วมกันของสังคมอย่างมีคุณธรรมและสำนึกในหน้าที่ของตนเองและส่วนรวม 3. การสร้างเครือข่ายเพื่อการปฏิสัมพันธ์อย่างพอเพียงตามแนวทางศาสตร์พระราชา และ 4. ความมีจิตสาธารณะต่อกัน จึงจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างผาสุกต่อไป

2. แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

จากรายงานคณะกรรมการขับเคลื่อนศาสตร์พระราชา:2560; สมพงษ์ ชมนา. 2555;สุวิทย์ เมษินทรีย์. 2556;จุลชีพ ชีววรรณ. 2557 จะพบว่า หัวใจของศาสตร์พระราชา คือ ศาสตร์แห่งการพัฒนา ศาสตร์แห่งการครองตน และศาสตร์แห่งการอยู่ร่วมกัน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานความมั่นคงของการอยู่ร่วมกันของประชาชนและความมั่นคงของมนุษย์ที่อยู่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างซับซ้อนรุนแรงรวดเร็ว ทุกประเทศต่างประสบปัญหาความเป็นพลวัตเช่นกันจึงจำเป็นต้องร่วมมือกันแก้ไขร่วมกัน และมียุทธศาสตร์ชาติของตน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประเทศยุคไร้พรมแดน เศรษฐกิจการเมืองระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ในงานของ (พัทยา เรือนแก้วและคณะ. 2559;ศูนย์วิจัยย้ายถิ่นแห่งเอเชีย สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.2554) เห็นว่าการอพยพข้ามชาติในมิติต่าง ๆ ในยุคปัจจุบันเป็นเรื่องที่ทุกประเทศกำลังประสบปัญหาและเป็นภาวะปกติใหม่ (New Normal) จำเป็นต้องเข้าใจบริบทในการย้ายถิ่นและการอยู่ร่วมกันของสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างเป็นองค์รวมและจำเป็นต้องเปิดมิติมุมมองภาวะข้ามชาติควบคู่กับมิติความมั่นคงของชาติในด้านต่าง ๆ เช่น ภาวะการเชื่อมโยงของกลุ่มชาติพันธุ์ชนเผ่าตามภูมิภาคต่าง ๆ และการสร้างเครือข่ายการค้าไร้พรมแดนของปัจเจกชน องค์กรเอกชน บริษัทข้ามชาติและอาชญากรรมข้ามชาติ

จากแนวคิดข้างต้นจะพบว่าสถานะในอดีตและปัจจุบันของไทยกับกลุ่มชาติพันธุ์ชนเผ่าจากประเทศเพื่อนบ้านเกิดขึ้นในหลายมิติ เช่น การขายแรงงาน การอพยพหนีภัยสงคราม โรคระบาด ความยากจน ฯลฯ และมีแนวโน้มว่าการอพยพเคลื่อนย้ายคน พุน และการเชื่อมต่อกันระหว่างประเทศจะมากขึ้นเช่นกัน หากรัฐบาลเห็นความสำคัญและมีกระบวนการเชิงนโยบายที่ครอบคลุมและสร้างสรรค์น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์และขจัดปัญหาความขัดแย้งต่อกันอย่างสันติวิธี ปัจจัยสำคัญคือ ระบบราชการต้องเข้มแข็ง การบังคับใช้กฎระเบียบกติกาอย่างมีคุณธรรมและธรรมาภิบาล และมีการบริหารจัดการที่ดี

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 66/2523 ลง 23 เมษายน 2523 เป็นคำสั่งเชิงนโยบายเพื่อการปรองดองและยุติการสู้รบกับคอมมิวนิสต์เน้นการเมืองนำการทหาร ซึ่งจะควบคู่กับคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 65/2525 ลง 27 พฤษภาคม 2525 เป็นแผนรุกรูททางการเมืองเพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์จัดเงื่อนไขทางสังคม ทำลายระบอบเผด็จการทุกรูปแบบ สถาปนาสังคมระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จากการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายดังกล่าวส่งผลให้สถานการณ์สู้รบสงบลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 กลับคืนสู่ภาวะการปรองดองในระดับหนึ่ง

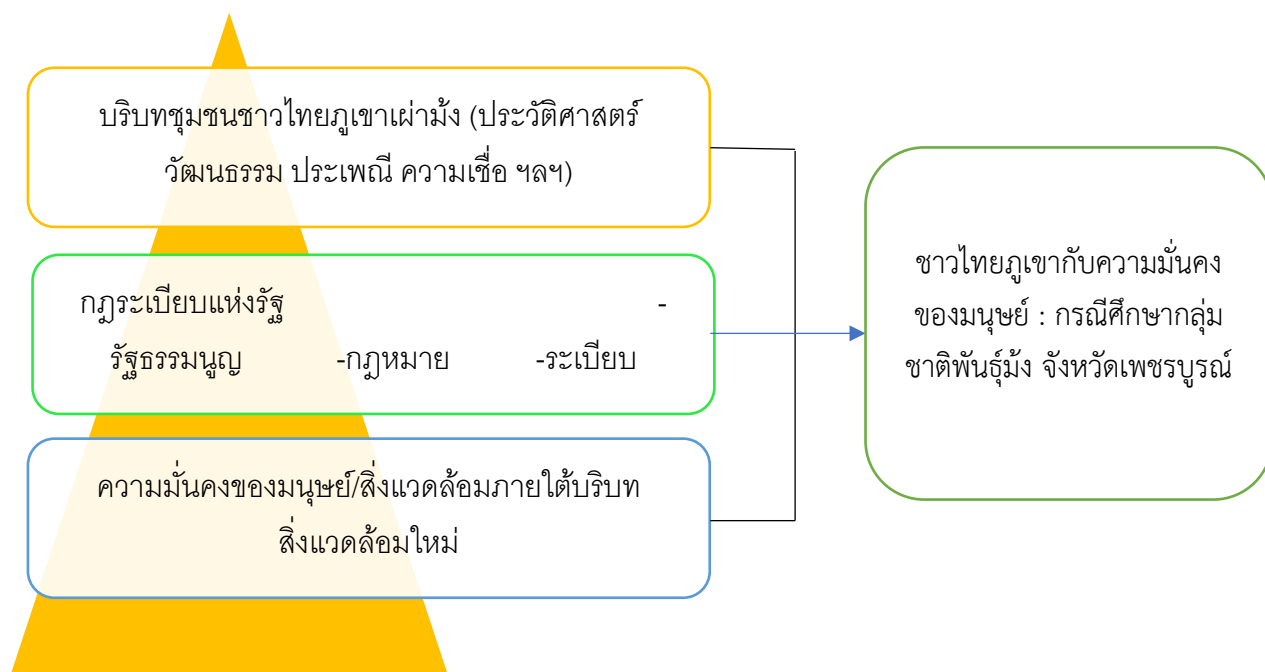
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัย (สิทธิเดช วงศ์ปรัชญา. 2560;2558;2560-2562) พบว่าชาวไทยภูเขาและกลุ่มชาติพันธุ์ชายขอบ มีความรู้สึกว่ายังเกิดช่องว่างในการอยู่ร่วมกันทางสังคมและการบังคับใช้กฎหมาย จากภาครัฐยังขาดธรรมาภิบาลต่อสภาพความเป็นจริง โดยเฉพาะปัญหาถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินและมักจะเป็นฝ่ายถูกกระทำจากภาครัฐ ปัจจัยสำคัญคือ 1) การประกาศเขตพื้นที่ของทางราชการทับซ้อนกับราษฎรที่ครอบครอง 2) เกิดช่องว่างความสัมพันธ์การสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับชุมชน 3) กลุ่มนายทุนแสวงประโยชน์ในพื้นที่ 4) เจ้าหน้าที่รัฐขาดความเข้าใจบริบทวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต ฯลฯ ของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่า 5) ภาครัฐขาดความต่อเนื่องกระบวนการเชิงนโยบาย

จากปัญหาและปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้มักเกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันในหลายพื้นที่และเกิดการเรียกร้องสิทธิ เกิดช่องว่างและการแทรกแซงทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม สามารถนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย บริบทชุมชนชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง/กฎระเบียบทางราชการและความมั่นคงของมนุษย์/ความมั่นคงของมนุษย์/สิ่งแวดล้อมภายใต้บริบทสิ่งแวดล้อมใหม่
2. ตัวแปรตาม ชาวไทยภูเขากับความมั่นคงของมนุษย์ : กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ม้งจังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยโดยตอบวัตถุประสงค์ดังนี้

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1. พบว่า การตั้งหมู่บ้านของชาวไทยภูเขาเผ่าม้งบ้านเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เกิดจากนโยบายทางทหารของกองทัพบกที่ 3 ที่ต้องการรวบรวมประชาชนชาวเขาตามหมู่บ้านต่าง ๆ ในพื้นที่อำเภอเขาค้อให้มาอยู่รวมกันเพื่อไม่ให้ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของพรรคคอมมิวนิสต์

สาเหตุสำคัญเกิดจากในยุคสงครามเย็นพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยได้ขยายอิทธิพลในพื้นที่ทางภาคเหนือจนเกิดเหตุการณ์สู้รบกับฝ่ายรัฐบาลอย่างรุนแรง โดยเฉพาะเกิดการสู้รบในพื้นที่เขตรอยต่อ 3 จังหวัด (จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดเลย) ตั้งแต่พ.ศ.2511-2526 เป็นต้นมา โดยฝ่ายทหารเปิดยุทธการ 4 ครั้ง คือ ยุทธการภูชี้ฟ้า ยุทธการ ภูขวาง ยุทธการสามชัย และยุทธการผาเมืองเผด็จศึก และนำนโยบายการเมืองนำการทหารมาปฏิบัติจริงเหตุการณ์ความขัดแย้งจึงสงบลง

ปี พ.ศ. 2513 กองทัพบกที่ 3 ได้รวบรวมชาวไทยภูเขาเผ่าม้งในพื้นที่เขาค้อมารวบรวมไว้ที่บ้านเข็กน้อย (ปัจจุบัน) เพื่อป้องกันการขยายอิทธิพลของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (ผกค.) และปี พ.ศ.2514 ได้จัดตั้งกองร้อยชาวเขาอาสาสมัครขึ้นที่บ้านเข็กน้อย มีชาวไทยภูเขาเผ่าม้งเข้าร่วมเป็นอาสาสมัคร (อส.) เพื่อการสู้รบกับคอมมิวนิสต์ และใช้พื้นที่บ้านเข็กน้อยเป็นจุดสำคัญเชิงยุทธศาสตร์เพื่อเอาชนะสงครามความขัดแย้งอย่างชิงมวลงและใช้เป็นพื้นที่รองรับการแก้ไขปัญหาต่างกรรมต่างวาระ ส่งผลให้ประชากรชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง บ้านเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ และมีผลต่อบริบททางสังคมในหมู่บ้านจนถึงปัจจุบันประชากร 3 กลุ่มหลัก คือ 1) ชาวไทยภูเขาเผ่าม้งเดิมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับคอมมิวนิสต์และสนับสนุนรัฐบาล ปัจจุบันจะมีบทบาทในการถือครองที่ดินในพื้นที่แต่ขาดกรรมสิทธิ์ 2) ชาวไทยภูเขาเผ่าม้งเดิมที่ร่วมกิจกรรมกับพรรคคอมมิวนิสต์และได้ออกมามอบตัวเป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย (ผรท.) จากพื้นที่ในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดเลย ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่66/2523 และ 3) กลุ่มชาวม้งลาว จากการอพยพหลบหนีเข้าเมืองมาอยู่ที่สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ชาวม้งจากลาวจากการอพยพหลบหนีเข้ามาอยู่ที่บ้านห้วยน้ำขาว อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ บางส่วนได้สมรสกับม้งไทยจึงได้รับสิทธิสัญชาติ ปัจจุบันชาวม้งทั้ง 3 กลุ่มได้สัญชาติไทยแล้ว

ชาวไทยภูเขาเผ่าม้งทั้ง 3 กลุ่ม มีวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต ความเชื่อ ภาษา อัตลักษณ์ ค่านิยม และประวัติศาสตร์เป็นของตนเอง แม้ว่าชุมชนใกล้เคียงที่เกิดขึ้นใหม่เป็นคนไทยพื้นราบ

ปัจจุบันชาวไทยภูเขาเผ่าม้งบ้านเข็กน้อยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจนกลายเป็นชุมชนแออัด โดยมีการบริหารจัดการส่วนตำบล ทำหน้าที่ในการบริหารส่วนท้องถิ่น ประชากรส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ดำรงชีพการเกษตรกรรมเป็นหลักปลูกพืชตามฤดูกาล เช่น ขิง ข้าวโพด และรับจ้างทั่วไป

จากสภาวะการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย ส่งผลให้ชาวไทยภูเขาเผ่าม้งรุ่นใหม่ได้รับการศึกษามากขึ้น บางส่วนใช้ชีวิตกับคนพื้นราบและนำเทคโนโลยีการสื่อสารมาใช้ประโยชน์มากขึ้น และนำวัฒนธรรมการแต่งกายของคนพื้นราบและชนเผ่าอื่น ๆ มาประยุกต์ใช้กับการแต่งกายของชนเผ่าดั้งเดิม ไม่นิยมการพูดภาษาชนเผ่าของตนมากขึ้น แต่ยังเข้าใจในประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตนและประวัติศาสตร์ยุคร่วมสมัย

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ชาวไทยภูเขาเผ่าม้งทุกกลุ่มตระกุกและยังคงสืบสานความเชื่อของบรรพบุรุษดั้งเดิมของตน ทุกปีจะมีการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของตน แสดงความผูกพันกับบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วอย่างลึกซึ้ง ปัจจุบันประชากรกลุ่มเป้าหมายมีการร่วมกิจกรรมกับศาสนาคริสต์ทั้ง 3 นิกาย คือ คริสต์จักรเข็กน้อย ,วัดพระมารดาภิเษกบ้านเข็กน้อย ,กลุ่มคริสตจักรวันเสาร์ (ตั้งขึ้นใหม่) และวัดทางพระพุทธศาสนา คือ “ศูนย์เรียนรู้” การพัฒนาพื้นที่สูงอาศรมพระธรรมจาริกบ้านเข็กน้อยร่วมกับศูนย์พัฒนาราชภูมัยพื้นที่สูงจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ศาสนาคริสต์ทั้ง 3 นิกาย มีผู้ศรัทธาประมาณ 10% ซึ่งส่วนใหญ่จะ

เป็นประชากรที่มีฐานะนิยมไปร่วมกิจกรรมในวันที่มีกิจกรรมทางศาสนา สำหรับพวกที่ฐานะไม่ดีจะกลับมานับถือศาสนาพุทธ สาเหตุสำคัญเพราะ วัดทางพุทธศาสนาไม่เร่งรัดการทำบุญ พระสงฆ์มีมนุษยสัมพันธ์เป็นกันเอง นอกจากนั้นพื้นที่ทางวัดส่วนใหญ่จะใช้เพื่อสงเคราะห์เด็กเยาวชนชาวไทยภูเขาที่กำลังยากจน เช่น มังปาเกอญอ อาศัยเป็นที่พักพิงและให้อาการทางการศึกษาทั้งสายสามัญและการประกอบอาชีพ ประกอบกับมีพื้นที่กว้างใหญ่และบางส่วนใช้สำหรับสงเคราะห์สัตว์ที่พุทธศาสนิกชนนำมาถวายและเลี้ยงไว้ เช่น ช้าง กระบือ ฯลฯ ประกอบกับถูกกับอุปนิสัยของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งที่รักอิสระและมีความเชื่อที่สอดคล้องกับความเชื่อบรรพบุรุษ จึงทำให้กลุ่มเยาวชนหนุ่มสาวและชาวม้งวัยอื่น ๆ ในพื้นที่ 90% ให้ความนิยมควบคู่กับการนับถือบรรพบุรุษมากขึ้น สำหรับศาสนาอิสลามได้มีการเข้ามาเผยแพร่ในพื้นที่บ้างแต่ไม่ได้รับความนิยม จึงไม่มีปรากฏในพื้นที่แห่งนี้ เป็นที่น่าสังเกต ประชากรเยาวชนม้งรุ่นใหม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมทำบุญในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนร่วมงานประเพณีแบบคนไทยพื้นราบ เช่น ลอยกระทง มากขึ้น

สิ่งที่น่าห่วงใย คือ “การสูญเสียอัตลักษณ์และการถูกกลืนทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าและความสามารถที่จะนำมาสร้างมูลค่าเชิงวัฒนธรรมทางเศรษฐกิจของชุมชน” โดยเฉพาะภาษา วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ และอัตลักษณ์ความเป็นชาวไทยภูเขาเผ่าม้งที่ต้องเชื่อมต่อกับประชากร กลุ่มชาติพันธุ์ม้งในหลายประเทศ เช่น จีน ลาว สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย อังกฤษ เป็นต้น ปัจจุบันเยาวชนม้งรุ่นใหม่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในระดับหนึ่ง หากได้รับองค์ความรู้ในการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจและการท่องเที่ยวก็จะเป็นการสร้างงานและสร้างรายได้ให้กับชุมชน สำหรับปัจจัยที่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันกับความเป็นไทยในมิติทางศาสนาพุทธจะทำให้เยาวชนเข้าใจธรรมชาติและแก่นของความเป็นมนุษย์และเข้าใจเพื่อนร่วมชาติมากขึ้น

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ความขัดแย้งระหว่างชุมชนกับทางราชการ สามารถสรุปเป็น 2 ยุค คือ 1) ในยุคสงครามเย็น ตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2464 ชาวม้งได้อาศัยอยู่ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตพื้นที่อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ สภาพพื้นที่เป็นป่าภูเขา ห่างไกลความเจริญและเมื่อปีพ.ศ. 2513 กองทัพภาคที่ 3 ได้ใช้พื้นที่บ้านเข็กน้อยเป็นหมู่บ้านแย่งชิงมวลชนและได้จัดตั้งกองร้อยชาวเขาอาสาที่ 31 ขึ้น โดยมีชาวเขาเผ่าม้งเป็นอาสาสมัครช่วยรบ และรวบรวมชาวเขาในพื้นที่อำเภอเขาค้อ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลกและอำเภอเมือง จังหวัดเลย มาอยู่ในพื้นที่และมียาโก๊ะ แซ่ย่าง เป็นผู้ใหญ่บ้านและปี พ.ศ. 2515 กองทัพภาคที่ 3 ได้ขอใช้พื้นที่อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง จำนวน 20,000 ไร่ เพื่อใช้เป็นพื้นที่เพื่อความมั่นคงทางทหาร และให้ชาวบ้านเข็กน้อยใช้เป็นที่อยู่อาศัยและทำกิน ต่อมาปี พ.ศ. 2523-2526 ประกาศใช้นโยบาย 66/2523 และ 66/2525 สถานการณ์สงครามยุติลงและทางกองทัพภาคที่ 3 จึงขอคืนพื้นที่ให้ทางราชพัสดุ แต่ทางราชพัสดุไม่ยินยอมรับมอบคืนเพราะต้องการให้กองทัพภาคที่ 3 นำชาวบ้านทั้งหมดออกจากพื้นที่ 2) ตั้งแต่ พ.ศ. 2526 -ปัจจุบัน กองทัพภาคที่ 3 และราชพัสดวยังไม่สามารถดำเนินการใด ๆ ได้อย่างเรียบร้อย ปัจจัยสำคัญคือ 1) ชุมชนบ้านเข็กน้อยเป็นชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ขนาดใหญ่และอยู่มานาน และอ้างสิทธิ์การครอบครองจากการอาสาสมัครช่วยรบในยุคสงครามเย็น 2) สภาพพื้นที่ปัจจุบันมีความเจริญเป็นจุดสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเป็นที่ต้องการของกลุ่มทุน 3) กระบวนการเชิงนโยบายขาดความชัดเจนและการบังคับใช้อย่างมีธรรมาภิบาล ส่วนราชการที่รับผิดชอบขาดการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 จากการที่ทั้งภาครัฐและประชากรต่างอ้างสิทธิ์ และการบริหารจัดการภาครัฐขาดความต่อเนื่องกระบวนการเชิงนโยบายมาอย่างยาวนาน สภาพพื้นที่ปัจจุบันมีความเจริญเป็นที่ต้องการของนักลงทุน หากไม่เร่งดำเนินการจะกลายเป็นปัญหาความขัดแย้งในหลายมิติ ดังนั้นแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาปัจจัยสำคัญ คือ 1) รัฐบาลต้องกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและบูรณาการทุกภาคส่วนของทางราชการร่วมกันแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ปัญหาที่ดินและเงื่อนไขทางสังคมโดยคำนึงถึงความมั่นคงของ

มนุษย์ 2) ประชากรกลุ่มเป้าหมายต้องมีส่วนร่วม 3) ส่งเสริม สืบสานวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต อัตลักษณ์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจเชิงวัฒนธรรมประเพณี และการท่องเที่ยวทุกมิติ และ 4) ใช้เทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างจิตวิทยาความมั่นคง ตีอาวุธทางปัญญาให้ชุมชนป้องกันการครอบงำทางเศรษฐกิจและการเมือง สร้างอำนาจยึดโยงทางปัญญา (soft power) โดยอาศัยพื้นฐานทางวัฒนธรรมประเพณี และความเป็นพวกเดียวกัน

อภิปรายผล

1. ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ชุมชนบ้านเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาเผ่าม้งที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศ มีประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี ภาษา ความเชื่อ วิถีชีวิต อัตลักษณ์ ค่านิยม อุปนิสัย เป็นของตนเองแม้ว่าชุมชนดังกล่าวจะประกอบไปด้วยประชากร 3 กลุ่ม คือ 1. ม้งดั้งเดิม 2. ม้ง (ผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย) และ 3. ม้งอพยพจากลาวบางส่วน บริบทโดยทั่วไปยังคงเอกลักษณ์ของตน เชื่อมโยงกับกลุ่มตระกูลแซ่ และผู้นำตามธรรมชาติ มีการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ม้งและกลุ่มชาติพันธุ์อื่น เยาวชนรุ่นใหม่ได้รับการศึกษา เข้าใจภาวะการเปลี่ยนแปลงและการเปลี่ยนแปลงผ่านทางสังคมอย่างเป็นพลวัตซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความเกี่ยวพัน (Linkage Theory. Rosenau.1969; ทฤษฎีบูทสตรอป (Bootstrap; จอห์นฟรี ชิว. 1960) กับการดำรงอยู่ของสังคม ปัจจัยที่สำคัญประกอบด้วย 1) ความเชื่อมั่นในการอยู่ร่วมกันอย่างเสมอภาค 2) มีบรรทัดฐานการอยู่ร่วมกันอย่างมีคุณธรรมและเข้าใจหน้าที่ เข้าใจหัวใจของศาสตร์พระราชา 3) การสร้างเครือข่ายเพื่อการปฏิสัมพันธ์อย่างพอเพียงเพื่อการดำรงอยู่ และ 4) ความมีจิตสาธารณะต่อสังคม

2. ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ประชากรกลุ่มเป้าหมายให้ความเชื่อมั่นศรัทธาพุทธศาสนาคู่กับความเชื่อดั้งเดิม นับถือบรรพบุรุษจำนวนมากถึง 90% เยาวชนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ให้ความศรัทธาพุทธศาสนาจำนวนมากทำให้เข้าใจกฎไตรลักษณ์และหลักทางศาสนา (พิจิตรวรรณ นันตะภาพ. 2562) นอกจากนั้นประชากรบางส่วนยังสนใจในคริสต์ศาสนาทั้ง 3 นิกายอีกประมาณ 10 % ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการยึดโยงของสังคม ปัจจัยที่สำคัญที่ค้นพบคือ ความเชื่อทางศาสนาพุทธ คริสต์ และความเชื่อนับถือบรรพบุรุษ ยังไม่มีความขัดแย้งต่อกัน

3. ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ความขัดแย้งในการถือครองกรรมสิทธิ์บนที่ดินตำบลเข็กน้อย ซึ่งปัจจุบันอยู่ในความรับผิดชอบของกรมธนารักษ์เป็นที่ดินราชพัสดุที่กองทัพอากาศที่ 3 ขอใช้เป็นพื้นที่เพื่อความมั่นคงในยุคสงครามเย็นตั้งแต่พ.ศ. 2510-ปัจจุบันทำให้เกิดเงื่อนไขทางสังคมระหว่างภาครัฐกับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย (สิทธิเดช วงศ์ปรัชญา. 2550;สิทธิเดช วงศ์ปรัชญาและคณะ. 2558;2560-2562) ที่พบว่า ชาวไทยภูเขาและกลุ่มชาติพันธุ์ชายขอบ มีความรู้สึกว่ายังเกิดช่องว่างทางสังคมในการอยู่ร่วมกันและมองว่าภาครัฐขาดธรรมาภิบาล ปัจจัยที่สำคัญ คือ 1) ความไม่ชัดเจนของกระบวนการเชิงนโยบาย ช่องว่างทางกฎหมาย 2) เจ้าหน้าที่ของรัฐขาดความรู้ความเข้าใจบริบทเชิงพื้นที่และวัฒนธรรมชุมชน 3) กลุ่มทุนแสวงประโยชน์ในพื้นที่ผ่านระบบราชการ และ 4) เกิดการแทรกแซงทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

4. ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 การแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและมีความเป็นพลวัตต่อการอยู่ร่วมกันของสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีปัญหาความมั่นคงมิติใหม่และปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความละเอียดอ่อน ทั้งปัญหาความขัดแย้งการถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินบ้านเข็กน้อยซึ่งเป็นแหล่งชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ชนเผ่าที่มีขนาดใหญ่และเกิดจากปัญหาความขัดแย้งในยุคสงครามเย็นและการไม่สานต่อกระบวนการเชิงนโยบายจึงทำให้เกิดปัจจัยต่าง ๆ ตามมาทั้งเชิงโครงสร้างชุมชน หากนำรัฐธรรมนูญปี 2560 มาตรา 70 “รัฐพึงส่งเสริมและให้ความคุ้มครองชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ...” และมาตรา 72 “รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน...” มาเป็นกรอบการ

ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวและบูรณาการทุกภาคส่วนทางราชการโดยรัฐบาลเป็นเจ้าภาพดำเนินการและกำหนดนโยบายที่ชัดเจนโดยนำศาสตร์พระราชาและชุมชนต้องมีส่วนร่วม นำองค์ความรู้ภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ กฎหมาย มาพิจารณาแก้ไขปัญหายภายใต้สมมติฐาน 1) การให้ชุมชนชาวไทยภูเขาอยู่ในฐานะผู้เข้าถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดิน หรือ 2) การเปิดโอกาสการแก้ไขปัญหให้เป็นพื้นที่พิเศษฟื้นฟูทางวัฒนธรรม ภายใต้เงื่อนไขที่ทั้ง 2 ฝ่ายยอมรับ เพื่อทำให้เกิดความมั่นคงของมนุษย์ สามารถป้องกันการบุกรุกพื้นที่ของทางราชการในพื้นที่ข้างเคียง และดำเนินการให้เป็นต้นแบบของการแก้ไขและป้องกันปัญหาใหม่อีกด้วย นำนโยบายสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 66/2523 และที่ 65/2525 เพื่อนำไปสู่การปรองดองและการรุดทางการเมืองขจัดเงื่อนไขทางสังคมยังคงมีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหในระดับหนึ่ง หัวใจสำคัญของความสำเร็จ คือ ความเข้าใจบริบทชุมชนและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เพราะการเมืองเป็นจุดเริ่มต้นและจบลงของปัญหาทุกอย่าง และน้อมนำกระแสพระราชดำรัสฯ “ประชาชนที่อยู่ในประเทศเขามานานแล้ว แต่ก็ไม่ใช่คนไทย คือ เขาถือว่าไม่ใช่คนไทยแท้จริง เขาอยู่และเกิดในเมืองไทย แต่ก็ไม่ได้รับประโยชน์ของความเป็นไทย ไม่มีใครเอาใจใส่ก็จะทำให้ความมั่นคงของประเทศด้อยไป.....” (กระแสพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2544) ข้างต้นมาเป็นแนวทางต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

รัฐบาลและส่วนราชการควรมีการศึกษาในเชิงลึกเพิ่มเติมและมีกระบวนการเชิงนโยบายแก้ไขปัญหายอย่างเข้มข้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการสร้างมูลค่าเพิ่มเศรษฐกิจชุมชนแห่งนี้ เพื่อสร้างชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์เข้มแข็งต้นแบบ
- ควรมีการศึกษาการนำพระพุทธศาสนาสู่ชุมชนแห่งนี้ เพราะเป็นชุมชนที่มีประชากรชาวไทยภูเขาเผ่าม้งที่มีจำนวนมากและเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางของทุกกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่า

บรรณานุกรม

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2558-2560). **แผนแม่บทการพัฒนากลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย.**
- กระแสพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร. (2544). [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลวันที่ 12 ตุลาคม 2562.จาก http://www.rdpb.go.th/rdpb/visit/philosophy_of_sufficiency_economy.html.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). สำนักงาน. “ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580”.
- คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี 66/2523. ลง 23 เมษายน 2523
- คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 65/2525 เรื่อง **แผนรูกทางการเมือง**". ลง 27 พฤษภาคม 2525
- จุลชีพ ชินวรรณโณ.(2558). **โลกในศตวรรษที่ 21: กรอบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ**. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ.โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จอฟฟรีย์ ชิว. (1960). **ควอนตัมฟิสิกส์ กับ พระพุทธศาสนา**. [ออนไลน์].เข้าถึงข้อมูลวันที่ 20 พฤศจิกายน 2562. จากhttps://m.baanjomyut.com/library_2/extension-3/buddhist_literature_modern_society/24.html
- ประสิทธิ์ ลีปรีชา, ยงยุทธ สืบทายาท และ อุไร ยังชีพสุจริต. (2563). **เข็กน้อย 50 ปี สมรภูมิและสิทธิที่ดิน**. (พิมพ์ครั้งที่1). คณะกรรมการจัดพิมพ์หนังสือ 50 ปี เข็กน้อย เพชรบูรณ์
- พิจิตรวรรณ นันตะภาพ. (2562). **ไตรลักษณ์ 3 ประการ**. [ออนไลน์].เข้าถึงข้อมูลวันที่ 20 พฤศจิกายน 2562. Montfort College<https://swis.montfort.ac.th>.
- พัทธา เรือนแก้ว, สุรางค์ จันทวานิช และ ฉันทนา บรรพศิริโชติ หวันแก้ว. (2559). **ไทยต่างดาวทำต่างแดน : สังคมวิทยาของชีวิตข้ามพรมแดน**.โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ
- ศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชีย สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2554). **มั่งลาวในประเทศไทย นโยบายและการดำเนินการของภาครัฐไทย(2518-2552)**.
- สิทธิเดช วงศ์ปรัชญาและวรรณพร พุทธภูมิพิทักษ์. (2563). **ศาสตร์พระราชากับความมั่นคงของมนุษย์:เผ่าลาหู่ (มุเซอ) จังหวัดตาก**. The King’s philosophy and Human Security : Hill tribe groups at Tak Province. (2563). วารสารสิรินธรปริทรรศน์. Vol. 21 No. 1 (2020): January - June. หน้า 50-63.
- สิทธิเดช วงศ์ปรัชญาและวรรณพร พุทธภูมิพิทักษ์.(2559). **สันติวิธีธุรกิจชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยภูเขาเผ่ามูเซอ จังหวัดตาก**. Proceedings of 12th International Conference on Humanities & Social Sciences 2016(IC-HUSO 2016) 14-15 November 2016, Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University, Thailand . pp:1581-1589.
- สิทธิเดช วงศ์ปรัชญา.(2550). **ชนกลุ่มน้อยชาวไทยภูเขากับความมั่นคงของชาติ กรณีศึกษากลุ่ม**

ชาติพันธุ์ม้ง.ดุชนิพนธ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

- สิทธิเดช วงศ์ปรัชญาและคณะ. (2562). **ศาสตร์พระราชากับความมั่นคงของมนุษย์: ชาวไทยภูเขาเผ่าลาหู่ (มุเซอ) จังหวัดตาก**. สมาคมวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์.(2556).**โลกเปลี่ยน ไทยปรับ**.กรุงเทพฯ.กรุงเทพธุรกิจ.
- สมพงศ์ ชูมาก. (2555). **ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศยุคปัจจุบัน (ทศวรรษ 1990 สู่ทศวรรษแรกแห่งศตวรรษที่ 21)** (พิมพ์ครั้งที่6). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันพระปกเกล้า .(2560). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560**. สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- องค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย.(2562). ประชากรตามสำนักทะเบียนราษฎร อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์.
- Rosenau. (1969). **Linkage politics**. New York: The Free Press. pp.1-80
- Theodore L. Becker. (1991).**Quantum Politics: Applying quantum theory to political phenomena**.